

**MATTEÛSJAAR A 2019-2020**  
**TIJD DOOR HET JAAR 33**  
**15 november 2020**

---

**Evangelie: Mt 25,14-30**

*Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs*

- Jezus hield volgende gelijkenis voor:
- <sup>14</sup> Het is als met iemand die naar het buitenland ging.  
Hij riep zijn slaven bij zich en vertrouwde hun zijn bezit toe.
- <sup>15</sup> Aan de een gaf hij vijf talenten,  
aan een ander twee en aan een derde één,  
overeenkomstig ieders bekwaamheid.  
En hij vertrok naar het buitenland.
- <sup>16</sup> Degene die de vijf talenten gekregen had,  
ging er meteen mee handelen en verdiende er nog vijf bij.
- <sup>17</sup> Zo verdiende ook die er twee gekregen had er nog twee bij.
- <sup>18</sup> Maar die er één gekregen had, ging een gat in de grond graven  
en stopte daar het geld van zijn heer in.
- <sup>19</sup> Na lange tijd kwam de heer van die slaven terug  
en hield afrekening met hen.
- <sup>20</sup> Degene die de vijf talenten gekregen had,  
kwam naar voren met nog vijf talenten en zei:  
`Vijf talenten, heer, had u me toevertrouwd.  
Kijk, ik heb er nog vijf talenten bij verdiend.'"
- <sup>21</sup> Zijn heer zei tegen hem:  
`Uitstekend, goede en trouwe slaaf,  
in het kleine ben je betrouwbaar geweest,  
over veel zal ik je aanstellen.  
Kom delen in de vreugde van je heer.'"
- <sup>22</sup> Ook degene die de twee talenten gekregen had, kwam naar voren en zei:  
`Twee talenten, heer, had u me toevertrouwd.  
Kijk, ik heb er nog twee bijverdiend.'"
- <sup>23</sup> Zijn heer zei tegen hem:  
`Uitstekend, goede en trouwe slaaf,  
in het kleine ben je betrouwbaar geweest,  
over veel zal ik je aanstellen.  
Kom delen in de vreugde van je heer.'"
- <sup>24</sup> Ook degene die het ene talent had gekregen,  
kwam naar voren en zei:  
`Heer, ik heb u leren kennen als een streng man;  
u oogst waar u niet hebt gezaaid  
en u haalt binnen waar u niet hebt uitgestrooid.
- <sup>25</sup> Uit angst heb ik uw talent in de grond gestopt.  
Kijk, hier hebt u uw eigendom terug.'"

- <sup>26</sup> Maar zijn heer antwoordde hem:  
 `Slechte, lamlendige slaaf,  
 je wist dat ik oogst waar ik niet heb gezaaid  
 en binnenhaal waar ik niet heb uitgestrooid.
- <sup>27</sup> Je had dus mijn geld op de bank moeten zetten.  
 Dan had ik het bij mijn komst met rente teruggekregen.
- <sup>28</sup> Neem hem daarom het talent af  
 en geef het aan hem die de tien talenten heeft.
- <sup>29</sup> Want aan ieder die heeft, zal gegeven worden en wel overvloedig.  
 Maar aan degene die niet heeft,  
 zal zelfs nog ontnomen worden wat hij heeft.
- <sup>30</sup> Werp die nutteloze slaaf in de uiterste duisternis.  
 ' Het zal daar een gejammer zijn en een tandengeknars.

KBS Willibrord 1995

- 1) De evangelielezingen van de laatste drie zondagen door het jaar A (32<sup>e</sup>/33<sup>e</sup>/34<sup>e</sup>) zijn ontleend aan de zogenaamde eschatologische rede of de parousierede.
- 2) Het is goed eerst *enige beschouwingen over de eschatologische rede* op een rijtje te zetten.
  - 2.1 In het Mt-evangelie is deze tekst Jezus' **laatste grote rede**.  
 We weten reeds van vroeger dat Matteüs vijf grote redes of toespraken een plaats geeft in zijn evangelie:
    1. de Bergrede (5,1(3) – 7,29);
    2. de zendingsrede (10,1(5) 11,1);
    3. de parabelrede (13,1(4)-53;
    4. de gemeenterede (18,1(3) - 19,1);
    5. de eschatologische rede (24,1(4) - 26,1.
  - 2.2 De eschatologische rede beslaat de hoofdstukken 24 en 25; in 26,1 begint immers het lijdensverhaal: 26,1: "*Toen Jezus deze **laatste rede** had uitgesproken, zei hij tegen zijn leerlingen: 'Over twee dagen is het, zoals jullie weten, Pesach. Dan wordt de Mensenzoon uitgeleverd om gekruisigd te worden.'*"
  - 2.3 De aanleiding tot de eschatologische rede bij Mt wordt gegeven door de leerlingen. Zij zijn het die immers in Mt 24,3 de vraag stellen *wanneer* van de tempel '*geen steen op de andere zal blijven en aan welk teken zij de wederkomst van Jezus en de voltooiing van de wereld zullen herkennen*'.
  - 2.4 Het antwoord van Jezus op deze **dubbele** vraag is die lange toespraak of rede.
  - 2.5 Deze laatste rede vormt het slot van Jezus' openbaar leven.  
 In 26,1 volgt, zoals reeds gezegd, het begin van het lijdensverhaal.
  - 2.6 Gezeten op de Olijfberg (zie 24,3) spreekt Jezus *een laatste keer* plechtig over **de toekomst van de leerlingen en de volkeren tot aan zijn terugkeer, tot aan het wereldeinde**.
  - 2.7 Jan. Lambrecht (\* p. 87) wijst op een *aantal gelijkenissen met de eerste rede*, m.n. de Bergrede (Mt 5-7):  
 \* beide zijn *lange* redes,

- \* beide worden door Jezus *in zittende houding (leraar) op een berg* uitgesproken,
- \* beide worden *niet onderbroken*,
- \* en bij beide toespraken *treden* de leerlingen op Jezus *toe* (zie 5,1 en 24,3).

**2.8** Nog enkele *algemene* beschouwingen (o.a. door J. Lambrecht [\* p. 87]):

- a) de eschatologische rede bij Mt is een *uitbreiding* van de rede bij Marcus;
- b) het is vooral *de korte parabel bij Marcus* van de Heer die vóór zijn vertrek zijn zaken aan zijn dienaars toevertrouwt (Mc 13,33-37) die Matteüs ertoe heeft aangezet de uitbreiding te oriënteren in de richting van het thema "**wachten op de Heer die komt**"; Marcus had er immers al op gewezen dat de *enige christelijke* houding er één moest zijn van '*waakzaamheid*'.
- c) Blijkbaar, aldus Jan Lambrecht (\* p. 87), bevat de rede bij Mt *drie delen*:
  - 1) 24,4b-35: de toekomstfasen,
  - 2) 24,36 - 25,30: aansporing tot waakzaamheid,
  - 3) 25,31-46: het laatste oordeel.
- d) Zoals hierboven reeds gezegd (zie 1/ bij de aanvang van deze samenvatting) zijn de evangeliëlezingen van de laatste drie zondagen door het A-jaar ontleend aan de eschatologische rede.  
Concreet betekent dat:
  - 1) 32<sup>e</sup> zondag  
= 25,1-13: de tien bruidsmeisjes / dus uit het *tweede* deel: 24,36 - 25,30;
  - 2) 33<sup>e</sup> zondag (deze zondag 15 november 2020): Mt 25,14-30 (parabel van de talenten; *volgt* op het voorgaande evangeliestuk: de 10 bruidsmeisjes;
  - 3) 34<sup>e</sup> zondag (zondag 22 november 2020: **Christus, Koning van het heelal**)  
= Mt 25,31-46: zie het derde deel: het laatste oordeel.
- e) Er is nog een perikoop van de eschatologische rede die in het A-jaar voorkomt, nl. 24,37-44: de verschrikkingen van die dagen dat de Heer komt – dat is evenwel het evangelie van *het begin van het A-jaar: nl. de 1<sup>e</sup> zondag van de advent*.

**3) Nu omtrent het evangelie van deze zondag (33<sup>e</sup> door het jaar A) = 25,14-30.**

Enige elementen aanbrengen om de boodschap te verstaan.

**3.1** Het volgt onmiddellijk op de parabel van de tien bruidsmeisjes.

Exegeten (J. Lambrecht \* p. 89 en Frans Van Segbroeck\* p. 151) wijzen er ons op dat, in Nederlandse vertaling, in vers 14 niet duidelijk genoeg weergegeven is dat deze parabel *aansluit* bij de vorige. Ze noemen dat het **redegevende** 'want'. "**Het redegevende 'want' wijst erop dat de parabel van de bruidsmeisje nog een verdere aanvulling nodig had, en dat die aanvulling gegeven wordt door de parabel van de talenten. En inderdaad, de parabel van de tien meisjes geeft eigenlijk geen antwoord op de vraag: waarin bestaat die waakzaamheid waartoe de parabel oproept (v. 13: "Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag en op elk tijdstip hij komt"). Zo geeft Matteüs de lezer in v. 14 de sleutel om de parabel van de talenten goed te verstaan. Hij wil duidelijk maken wat die waakzaamheid, waar het in de vorige parabel en in heel de eschatologische rede om gaat, eigenlijk is.**"

**3.2** "De motiverende aansluiting in vers 14", aldus J. Lambrecht (\* p. 89), "geeft te kennen dat in Matteüs' opvatting ook [het spreken van Jezus over] de talenten een parabel is over het koninkrijk der hemelen (zie vers 25,1: "Dan zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met tien bruidsmeisjes ...")."

### 3.3 'Talenten':

*"De parabel van de talenten heeft men traditioneel altijd in verband gebracht met de bekwaamheden, de verstandelijke aanleg of de natuurlijke gaven die een mens bij zijn geboorte meekrijgt. Via dit Bijbelverhaal is dat trouwens de gewone betekenis geworden van het woord 'talent' in onze taal. **Oorspronkelijk** was 'talent' een bepaald gewicht (ongeveer 40 k) of de geldwaarde van dat gewicht in zilver. Maar in de parabel **gaat het duidelijk niet om de aangeboren gaven** van de knechten. Het gaat om **het bezit van de Heer dat hij toevertrouwt** aan ieder volgens zijn bekwaamheid. **God vertrouwt zijn schepping, zijn Woord, zijn Koninkrijk de mensen toe.**"*

Noteer even: lezend in NBV zal de aandachtige lezer opmerken en vaststellen dat in die versie 'talent' in het *enkelvoud* staat: v. 15 e.v.: 'vijf talent' en v. 22: 'twee talent'.

### 3.4 De parabel is dan het beeldverhaal van hoe mensen met 'talent' – 'bezit van de Heer' omgaan. **Wie is die Heer?**

\* Volgens J. Lambrecht (\*, p. 90) is *"de Heer niet langer God, maar Jezus, die afwezig is en sinds zijn dood als het ware 'in het buitenland' (v. 14 een man die op reis ging) en na 'lange tijd' (zie v. 19: 'Na lange tijd keerde de heer van die dienaren terug en vroeg hun rekenschap') ten oordeel zal terugkeren. Men krijgt de indruk dat in de tijd dat dit evangelie tot stand kwam, het uitblijven van de parousie reeds tot de bewuste ervaring behoorde (zie ook 24,48: 'slecht is de dienaar die bij zichzelf zegt: Mijn heer blijft voorlopig nog weg ...' en 25,5: 'Omdat de bruidegom op zich liet wachten, werden ze allemaal slaperig en dommelden ze in...') toch valt **de nadruk** eerder op de zekere én onverwachte terugkeer, en op de noodzaak van waakzaamheid, bereidheid en dienst."*

### 3.5. Hoe gaan nu de mensen hier in het evangelie om met 'het bezit van de heer'?

Er zijn er drie.

*"De **eerste twee** knechten spannen zich terdege in voor het rijk Gods, ze wagen zich eraan, en met concreet resultaat".*[Bedenking ADC: zowel de 1<sup>e</sup> als de 2<sup>e</sup> : beiden boeken ze 100% rendement]

*"De **derde** knecht beschouwt het hem toevertrouwde talent als iets vreemds, iets dat hem niet aangaat. Hij stopt het in de grond om het ongeschonden aan zijn heer terug te kunnen geven. Deze knecht is niet 'lui', zoals de traditionele vertalingen ons willen doen geloven, maar wel 'bang' of 'laf'. Hij is besluiteloos en heeft geen vertrouwen, **hij durft het risico van het rijk Gods niet aan**. Hij spreekt ook niet uit dat de heer hem iets toevertrouwt, zoals de twee anderen doen. Voor hem is de heer iemand 'die zijn eigendom teruggeeft."*

= **Boodschap**: *"Over vertrouwen gaat het dus. Slechts als je zelf vertrouwen hebt, breng je iets terecht van de verantwoordelijkheid voor het jou toevertrouwde. Het is als met de liefde. Liefde is een zaak van geven en ontvangen. Als je de liefde niet cultiveert, dan sterft ze vanzelf uit. Wie liefdeloos leeft, zal het beetje liefde dat hij misschien nog heeft, ook kwijtraken. Maar als je de liefde ter harte neemt, dan groeit ze aan en krijg je steeds meer. Liefde betekent: loslaten wat je bezit. **Dat risico nam de derde knecht niet**; hij wilde veilig vasthouden wat hij had, maar tevergeefs."*(P. Kevers \* p. 158-159)

### 3.6 Terugkerend naar 3.1. waar we mochten vernemen dat Matteüs met *deze parabel van de talenten* duidelijk wilde maken **wat die waakzaamheid** waar het in die vorige

parabel (van de tien bruidsmeisjes) om ging, eigenlijk was, mogen we nu de vraag stellen: *heeft de evangelist die verwachting ingelost?*

J. Lambrecht (\* p. 90) geeft dit antwoord:

*“Naar Matteüs’ opvatting illustreert de parabel waarin ‘waken’ van 25,13 bestaat. Waken is ‘trouw zijn’ (vv. 21 en 23), werkzaam, niet ‘lamlendig en lui’. Waken is voor Matteüs actieve dienst, dit wil zeggen: de talenten doen renderen, vrucht voortbrengen en de wil van de hemelse Vader doen. Ethiek is voor de evangelist uiterst belangrijk.”*

F. Van Segbroeck\* p.153, gaat in dezelfde richting: *“Wachten op de komst van de Heer, waakzaamheid zoals Christus die wil, is het toevertrouwde erfgoed gebruiken en laten vrucht dragen, is het geloof in Jezus vertalen in daden, zonder berekening, zonder benepen angstvalligheid voor mogelijke risico’s. het gaat hier om een thema dat Matteüs bijzonder na aan het ligt: ‘Niet zij die zeggen Heer, maar zij die de wil doen van de Vader’ (7,21), ‘een stad boven op de berg moet gezien worden’ (5,14-16), ‘de boom die geen goede vruchten voortbrengt, wordt omgehakt’ (7,19). Geloof is voor Matteüs een kwestie van doen en beleven. En om op dit punt zeker **niet misverstaan te worden**, laat hij op de parabel van de talenten onmiddellijk die van het eindoordeel volgen over ‘Wat gij de minsten der mijnen gedaan hebt, hebt ge aan mijzelf gedaan” (25,31-46).*

### 3.7 Nog een belangrijke opmerking, met boodschap: Matteüs en de verdubbeling van de beloning:

Het is *eigen* aan Matteüs dat hij de heer die bij zijn terugkeer rekenschap vraagt aan de eerste twee dienaars (25,21 en 25,23) hun een **dubbele beloning** laat geven: *niet enkel* wat Lucas ook doet in zijn versie van de parabel in deze zin, nl. *‘Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar. Omdat je betrouwbaar bent gebleken in het beheer van een klein bedrag, zal ik je over veel aanstellen’, maar ook: ‘Wees welkom bij het feestmaal van de je heer’* (NBV) of in Willibrordvertaling 1995: *‘Kom delen in de vreugde van je heer’*.

Paus Franciscus heeft zich blijkbaar daardoor laten inspireren: verkondiging van eschatologie en eschatologische boodschap of *‘waar het om draait als je christen bent’* (T. Radcliffe, 2005), kan en mag ons niet leiden naar wat F. Vansegbroeck zonet scherp verwoordde: *‘benepen angstvalligheid’*, maar wel naar **‘de vreugde van het evangelie’**.

---

#### Bibliografie

1. Jan LAMBRECHT, s.j., *Één is onze Meester. Luisteren naar het Matteüsevangelie*, Altiora, Averbode, 1994, p. 89-91.
2. Paul KEVERS, *Drieëndertigste zondag door het jaar*, in: *De bijbel lezen in woord en daad*, Halewijn, Antwerpen, 2010, 176 pag., voor deze zondag, pag. 157-159.
3. F. VAN SEGBROECK, *De parabel van de talenten Mt 25,14-30* in: *Dichtbij is uw Woord. Exegetisch commentaar bij de evangelieperikopen van jaarcyclus A: Matteüsevangelie*, pag 151-154,
4. *Wegwijzer. Toelichting bij de Schriftlezingen voor de zondagen A-cyclus, samengesteld door de pastorale werkgroep Oost-Gelderland, teksten van Drs. W.H.J.M. Berflo (stafid voor Bijbelse Vorming)*, KBS, Boxtel, 1980, voor de 33<sup>e</sup> zondag door het jaar, p. 145-146.